

вого та матеріально-фінансового забезпечення. Проте сучасний стани фінансування органів місцевого самоврядування не дає змогу виконувати вказані правоохоронні функції у повному обсязі. Вирішення питання можливо шляхом прийняття спеціального закону "Про взаємодію органів місцевого самоврядування та правоохоронних органів", який встановить правові підстави фінансування повноважень по правоохоронній діяльності органами місцевого самоврядування і поліції.

#### **Список бібліографічних посилань**

1. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України : від 21.05.1997 р., 280/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 24. – Ст. 170 (із змінами).
2. Про Національну поліцію: Закон України : від 02.07.2015 р. № 580-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2015 р. – № 40-41. – Ст. 379
3. Про Державний бюджет України на 2016 рік : Закон України : від 31.03.2016 № 1063 // Відомості Верховної Ради України. – 2016 р. – № 5. – Ст. 54

*Одержано 14.11.2016*

УДК 34.01

Дякова О. О.

аспірант кафедри загальноправових  
дисциплін факультету № 6 Харківського національ-  
ного університету внутрішніх справ

### **ВПЛИВ ПРАВОВОГО СТАТУСУ ТА ОСВІЧЕНОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО НА ФОРМУВАННЯ ЇХ ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ**

Особливе місце у формуванні правової культури особистості взагалі та поліцейського, зокрема, посідає визначення правового статусу особи, про культуру якої йде мова. У поліцейського, який безпосередньо виконує ряд правоохоронних функцій та наділений спеціальними правами, формування правової культури пов'язано не тільки з повсякденним дотриманням правових приписів, а і з безпосередніми правозастосовними функціями, які продиктовані правовим статусом.

З огляду на зміст Закону України «Про Національну поліцію» можна зробити висновки, що здебільшого законом визначаються обов'язки поліцейського. Зі змісту встановлених обов'язків, а саме неухильно дотримуватися положень Конституції України, законів України та інших нормативно-правових актів, що регламентують

діяльність поліції, та Присяги поліцейського; професійно виконувати свої службові обов'язки відповідно до вимог нормативно-правових актів, посадових (функціональних) обов'язків, наказів керівництва; поважати і не порушувати прав і свобод людини, можна зробити висновок, що законодавство встановлюючи останні зосередило свою увагу на визначені того, що поліцейський зобов'язаний робити. Прав поліцейського, як це було в Законі України «Про міліцію», не визначено.

Ю.І. Коваленко у своєму дослідженні визначає, що структурно правовий статус складається з повноважень, спеціальних прав та обов'язків, виділених за ознакою службового становища. Отже, даний правовий статус є комплексною категорією, яка акумулює одночасно ознаки декількох видів спеціальних статусів: відповідно – державних службовців, посадових осіб, представників влади. Найважливішою ознакою повноважень, що забезпечує їхню реалізацію, є владність.[2, с.13] В той час, саме владність може виступати як мотивуючим фактором до формування високого рівня правової культури та правосвідомості, так і фактором дестабілізуючим, який може породжувати почуття вседозволеності у працівників поліції.

Правовий статус поліцейського є межею можливої та обов'язкової його поведінки під час виконання службових завдань. Здійснення останніх у рамках визначених нормативними приписами є основою для формування високого рівня правової культури в поліції. Однак, свідоме ухилення від виконання встановлених законом повноважень, обов'язків є рушійною силою до формування абсолютно протилежного правовій культурі явища — правового нігілізму. Аналізуючи правовий статус поліцейського в контексті формування правової культури, можна зробити висновок, що повноваження, обов'язки, права поліцейського та гарантії їх реалізації є фундаментом для формування високого рівня професійної правосвідомості та правової культури поліцейського.

Поряд із статусом поліцейських ключове місце у формуванні професійної культури посідає юридична освіта, в процесі якої людина отримує сукупність знань про правову дійсність і навички для здійснення практичної юридичної діяльності. Потім ця система професійних знань і навичок розвивається і поглиблюється в процесі здійснення професійної діяльності і придбання відповідного досвіду, в ході різних форм професійної перепідготовки та підвищення кваліфікації юристів. Базисна складова процесу формування професійного правової культури – вища фахова юридич-

на освіта, оскільки саме її наявність дає можливість здійснювати практичну юридичну діяльність вищої кваліфікації.[3] Але не варто забувати про неюридичну освіту, в рамках якої здійснюється початкова юридична підготовка найнижчого рівня. Така освіта також має опосередкований вплив на формування правової культури особистості та суспільства в цілому. Наприклад: осіб, що здобувають технічну освіту навчають, яким чином можливий процес патентування винаходів, економістам роз'яснюють сутність податкової системи, яка знайшла свій вияв у нормативно-правовій базі країни.

Отже, важливість юридичної освіченості для формування правової культури суспільства є дуже актуальною. Суспільство, члени якого не мають хоча б базових правових знань, не в змозі повною мірою розуміти точну сутність нормативно-правових актів, які приймаються в державі.

Останньою, але не менш важливою характеристикою правової культури є право, як система норм. Враховуючи правозастосовну специфіку функцій поліцейських, їхнє уявлення про чинне право повинно мати теоретико-прикладний характер. Також відомо, що саме право формує правову культуру, якщо воно (право) відповідає соціальним вимогам суспільства, є віддзеркаленням його ідеалів та цілей, тоді правова культура і правосвідомість є фундаментом для ефективної правозастосовної діяльності в умовах переходу від пострадянської правової системи України до власне правової системи незалежної України.

#### **Список бібліографічних посилань**

1. Про Національну поліцію: закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення: 26.10.2016).
2. Коваленко Ю.І. Правовий статус працівника органів внутрішніх справ у перехідному суспільстві: : автореф. дисс. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 — «Теория и история права и государства; история учений о праве и государстве». Харків, 2007. 20 с.
3. А.В. Петров, М.К. Горбатова Юридическое образование как элемент правовой культуры общества. *Вестник Нижегородского университета им. Н.И. Лобачевского*. 2007. № 3. с.175–182.

*Одержано 14.11.2016*